

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Рівненський державний гуманітарний університет
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Управління праці та соціального захисту населення
Уманської міської ради

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної
роботи» (12 жовтня 2021 р.)
та II Міжнародного науково-практичного симпозиуму з
інклюзивного туризму (27 травня 2021 р.)

Умань
2021

УДК [37.013.42+364.4](06)

A43

Редакційна колегія:

Коляда Н. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Албул І. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Карпич І. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 18 жовтня 2021 року)*

Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи :
A43 матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Умань, 12 жовт. 2021 р. та II Міжнар. наук.-практ. симпозиуму з інклюзивного туризму м. Умань, 27 трав. 2021 р. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Рівненський держ. гуманіт. ун-т [та ін.] ; [ред. кол.: Коляда Н. М., Кравченко О. О., Албул І. В. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2021. – 169 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи», яка відбулася 12 жовтня 2021 р. та II Міжнародного науково-практичного симпозиуму з інклюзивного туризму, який відбувся 27 травня 2021 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

УДК [37.013.42+364.4](06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2021

З М І С Т

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Матрос О. О.	Модель соціального обслуговування сімей з дітьми з інвалідністю	57
Моргай Л. А.	Робота соціального працівника з дітьми «групи ризику»	60
Песоцька Ю.	Рекомендації щодо налагодження контактів та подолання соціально-психологічних бар'єрів під час спілкування з людьми з інвалідністю	64
Поліщук Н. М.	Здоров'язбереження молоді як пріоритет сучасної державної політики	68
Підвальна Ю. В.	Проблеми соціально-педагогічної адаптації дітей з обмеженими можливостями здоров'я в сучасних умовах інклюзивного навчання	73
Тисак А.	Особливості соціального супроводу неблагополучних сімей	76
Ткачук Ю. В.	Поєднання соціальних навичок «SOFT SKILLS» і «HARD SKILLS» як необхідна умова конкурентоспроможності майбутніх соціальних працівників	79
Федоренко Д.	Організаційні засади діяльності центрів надання соціальних послуг в Україні	83
Шевченко К. В.	Організація волонтерської діяльності в молодіжному середовищі	87
Шевчук О. М.	Впровадження тренінгових технологій у соціальну роботу	90

РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Dariusz Skalski, Oksana Zabolotna, Elżbieta Skalska	Wczesna edukacja - analiza przypadku ucznia z problemem edukacyjnymi i logopedycznym Early education - case study of a student with an educational and speech therapy problem	95
---	--	----

МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СІМЕЙ ІЗ ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Існування складних і багатосторонніх зв'язків між спадково-конституційними, соціально-культурними та психологічними факторами сімейного середовища на їхнього ставлення до захворювання дитини визначає необхідність включення на певному етапі в програму лікувально-відновлювальних заходів реабілітації сім'ї в цілому.

З огляду на результати дослідження, можна констатувати, що в сім'ях із дітьми з інвалідністю, існує потреба в допомозі фахівців з вирішення ряду проблем, що стосуються питань лікування, оздоровлення та виховання дитини, в т.ч. в домашніх умовах, оптимізації сімейних відношень і корекції індивідуальних проблем батьків, формування здорового способу життя.

Мета статті – розкрити та охарактеризувати моделі обслуговування сімей, які виховують дітей з інвалідністю.

У системі соціального захисту та підтримці важливе місце відіграє соціальний супровід. Адже, соціальний супровід – це один із видів соціального патронажу як комплексної системи соціальної підтримки і допомоги, що здійснюється у межах діяльності соціальних служб; це інтегративна технологія, сутність якої полягає у створенні умов для відновлення потенціалу розвитку сім'ї й особливої дитини; це процес особливого виду соціальних відносин між тим, хто супроводжує, і тим, хто потребує допомоги [1, с. 39].

У соціальному супроводі діяльність соціального працівника буде включати систематичну допомогу сім'ям, які виховують дитину з особливими потребами; створення центру психолого-медико-педагогічної консультації таких сімей; організацію життєдіяльності сімей, які виховують дитину з інвалідністю. Етапами здійснення соціального супроводу будуть: підготовчий (встановлення контакту з усіма учасниками супроводу дитини;

визначення обсягу роботи і послідовності процесу супроводу; підготовка необхідної документації; складання графіка роботи); орієнтовний (встановлення контакту з батьками і родичами дитини; встановлення контакту з групою, яку відвідує дитина; якщо супровід дитини здійснюється у межах школи або дитячого садка, то з класним керівником або вихователем; ознайомлення фахівців з результатами соціально-педагогічного, соціально-психологічного обстеження; спільне обговорення з педагогами та іншими фахівцями особливостей розвитку дитини); планувальний (створення індивідуальної програми супроводу сім'ї; затвердження цієї програми фахівцями, працюють із сім'єю; впровадження програми супроводу); заключний (обговорення з фахівцями ефективності здійснення роботи з рекомендаціями щодо подальшої діяльності сім'ї) [1, с. 43].

Дослідниця Т. Соловйова вважає, що «.... Досить ефективною груповою формою роботи із сім'ями дітей із інвалідністю є тренінги для батьків. Завданнями тренінгу є формування й закріплення в учасників певних умінь, навичок, моделей поведінки, стимуляція їх активності, взаємообмін досвідом. Ефективність тренінгу забезпечується завдяки «терапевтичним ефектам групи»: груповій згуртованості, інсайту й навчанню на міжособистісних взаємодіях, орієнтації на альтруїзм, рекапітуляції первинної сімейної групи та розвитку навичок соціалізації. Тип тренінгу (просвітницький, соціально-психологічний тощо) обирається залежно від поставлених завдань, потреб та інтересів сімей. При проведенні тренінгу доцільними є методи взаємоактивного навчання. До них відносять метод «мозкового штурму», рольову гру, дискусії, метод розв'язання ситуативних задач і аналізу випадків, метод ставлення запитань. Для забезпечення ефективності групової роботи, концентрації уваги учасників та зниження їх втомлюваності соціальний педагог має змінювати види роботи, чергувати активні методи з більш пасивними, використовувати заохочення, жарти й гумор» [3, с. 426].

На даний час в Україні існує широкий спектр концепцій суспільного і сімейного виховання дітей з інвалідністю, які проголошують основними формами роботи такі, як консультування, групові і індивідуальні психотренінги,

арттерапія і багато що іншого, які в свою чергу спрямовані на профілактику руйнування сімейних стосунків, корекцію поведінки членів сім'ї; формування батьківської компетентності у вихованні дитини з інвалідністю. Створено базові моделі соціально-психологічного супроводу сімей, які виховують дітей з інвалідністю. Адже, соціальний супровід – це один із видів соціального патронажу як комплексної системи соціальної підтримки і допомоги, що на сьогодні є вкрай важливим для нашого суспільства.

Нами були визначені основні принципи інтегрального підходу до вирішення питання підвищення ефективності процесів соціально-психологічної підтримки сімей, які виховують дітей з інвалідністю:

1. Дотримання етапності і спадкоємності в наданні соціально-психологічної, медичної, педагогічної і юридичної допомоги.

2. Диференційовані і відповідні методи реабілітації в залежності від специфіки наявних порушень.

3. Формування здорового способу життя сім'ї, навчання практичним навичкам оздоровлення та саморегуляції.

4. Методичне забезпечення і реалізація індивідуальних програм для сімей із дітьми з інвалідністю.

5. Просвітницька робота з сім'єю і залучення її до активної участі в процесі реабілітації хворої дитини.

У 2011 році Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір». У Концепції значне місце відведено посиленню профілактичної діяльності в закладах охорони здоров'я та соціального захисту. В останні роки соціально-економічні зміни підсилюють роль муніципальної ланки в органах охорони здоров'я та соціального захисту. З метою реалізації положень Закону України «Про соціальні послуги» (2019 р.) [2], а також вдосконалення системи соціальної підтримки непрацездатних громадян, сімей з неповнолітніми дітьми та інших груп населення, створено Управління праці та соціального захисту населення

Отже, ці заклади покликані обслуговувати громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, які потребують медико-соціальної підтримки.

Список використаних джерел

1. Оксенюк О. Соціальний супровід сім'ї дитини з особливими потребами. *Social Work and Education*. Вип. 5. № 1. 2018. С. 38–46.

2. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/243237379>.

3. Соловйова Т. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, які виховують дитину з інвалідністю, в закладах дошкільної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 5 (79). С. 418–429.

